

F. Maroń

Przegląd ważniejszych prac dotyczących Śląska

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 12, 328-331

1979

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

litycznej mapie Europy po I wojnie światowej; J. Chlebowczyk, *Zróżnicowanie poziomów zaawansowania rozwojowego obszarów wschodnich Europy środkowej i procesy narodotwórcze w XIX w.*; M. Paździora, *Chrześcijański ruch związkowy w województwie śląskim w okresie międzywojennym*; M. Wanatowicz, *Polityka kadrowa na Górnym Śląsku w pierwszych latach niepodległości na tle Wielkopolski i Pomorza*; M. Fazan, *Kultura robotnicza Śląska i Zagłębia i jej wpływ na kształtowanie świadomości politycznej*; Z. Gorczyca, *Działalność administracji państwowej województwa katowickiego po reformie z czerwca 1975 r.*

41(1978), z. 4: J. W. Gołabiowski, *Rola mas ludowych i ich ruchów politycznych w kształtowaniu się nowoczesnego państwa polskiego oraz integracji polskiego społeczeństwa*; M. Fazan, *Jedność ideowo-moralna narodu polskiego w perspektywie 60 lecia niepodległości*; A. Gładysz, *Spółeczny podmiot kultury*.

42(1979), z. 2: Z. Grudzień, *Dorobek i perspektywy polskiego górnictwa węglowego*; J. Przewłocki, *Wokół pierwszego powstania śląskiego*; W. Rzepka, *Film na Śląsku w okresie powstań i plebiscytu 1919—1921*; G. Pyka, *Śląski wrzesień 1939 w twórczości W. Szewczyka*; H. i M. G. Gerlich, *Ludowy humor antyhitlerowski na Śląsku w okresie II wojny światowej*; W. A. Riumin, *Klasa robotnicza przewodnią siłą rewolucji*; A. Dróżdż, *Wybrane problemy polityki kulturalnej PZPR*; M. Mitrega, *Zagadnienie polityki rodzinnej w Czechosłowacji*.

ŚLĄSKI KWARTALNIK HISTORYCZNY — „SOBÓTKA”

33(1978), z. 4: F. Hawranek, *Badania historyczne Instytutu Śląskiego w Opolu*; J. Kwak, *Zarys dziejów politycznych księstwa opolsko-raciborskiego*; A. Kwiatek, *Ze studiów nad przywództwem powstań śląskich*.

34(1979), z. 1: J. Mularczyk, *Z problematyki walk o władzę na Śląsku w latach czterdziestych XIII wieku*; M. Ptak, *Śląskie ordynacje ziemskie*; K. Kawalec, *Endecja wobec problemu niemieckiego w latach 1926—1933*; R. Stelmach, *Nieznaný dokument Henryka VI z 26 V 1323 r.*

„STUDIA ŚLĄSKIE”, SERIA NOWA

32(1977), ss. 434+2 nlb.: W. Dziewulski, *Polski ruch narodowy w Siolkowicach Starych i Nowych na przełomie XIX i XX w.*; A. Konieczny, *Przygotowanie władz hitlerowskich do ewakuacji Górnego Śląska w końcowej fazie II wojny światowej*; K. Orzechowski, *Monarszy Komisariat na ogólnośląskich zgromadzeniach stanowych*; M. Pater, *„Gazeta Góernośląska” w świetle korespondencji Franciszka Przynicznyńskiego z biskupem wrocławskim Henrykiem Försterem (1879—1881)*; B. Reiner, *Sytuacja Kościoła starokatolickiego w województwie śląskim w latach 1922—1938*; S. Rospond, *Kultura języka ojczystego na Śląsku*.

PRZEGLĄD WAŻNIEJSZYCH PRAC DOTYCZĄCYCH ŚLĄSKA

Bibliografie i dzieła treści ogólnej

Z. Bajka, *Czytelnictwo prasy w Polsce Ludowej*, Kraków 1976; J. Kowalik, *Bibliografia czasopism polskich wydanych poza granicami kraju od września 1939 r.*, Lublin 1976, t. 1—4; *Bibliografia historii Śląska za rok 1975*, Wrocław 1977; *Bibliografia Jagiellońska, Katalog czasopism polskich*, zeszyty 1—3, Kraków 1977; *Historia nauki polskiej 1795—1862*, Wrocław 1977; *Informator nauki polskiej*, t. I, Warszawa 1977; *Katalog rękopisów*, t. X: *Rękopisy*

8301—9000: *Archiwa rodzinne Fredrów, Römerów* p. pod red. D. Kamolowej i B. Smoleńskiej, Warszawa 1977; S. Nawrocki, *O archiwach, informacje dla wiedzających*, Poznań 1977; *Słownik gwar polskich*, Wrocław 1977; *Działalność naukowa archiwów polskich*, Warszawa—Łódź 1978. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); St. Głuszek, A. Malcówna, I. Perzanowska, *Bibliografia historii polskiej za rok 1976*, Wrocław 1978; *Katalog dawnych map Rzeczypospolitej Polskiej w kolekcji Hutten Czapskiego i w innych zbiorach*. T. I: Mapy XV—XVI w. oprac. W. Kret, Wrocław 1978; *Przegląd biblioteczny 1927—1976. Bibliografia roczników 1—44*. Red. J. Pelcowa, Wrocław 1978; *Słownik terminologiczny informacji naukowej*, pod red. M. Dembowskiej, Wrocław 1979; *Śląski słownik biograficzny*, Dod red. J. Kantyki i W. Zielińskiego, Katowice 1979, t. II.

Historia i socjologia

Documenta Occupationis, Poznań 1976; H. Florkowska, *Struktura polskiej migracji politycznej*, Wrocław 1976; *Powstańcy śląscy, żołnierze wielkiej sprawy i przywódcy narodu w powstaniach śląskich*, Opole 1976; M. Balcarek, *Dzieje opieki nad dzieckiem w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju kształcenia dziecka upośledzonego umysłowo*, Warszawa 1977; K. Bartkiewicz, *Dzieje ziemi kłodzkiej w wiekach średnich*, Wrocław 1977; Chorzów, zarys rozwoju miasta, Katowice 1977; St. Dobosiewicz, *Mauthausen Gusen, obóz zagłady*, Warszawa 1977; R. Droba, *Rewolucja demokratyczna a rewolucja socjalistyczna*, Warszawa 1977; J. Drozdowicz, *Spoleczne problemy kierowania ludźmi w zakładach pracy*, Poznań 1977; *Dzieje kultury politycznej w Polsce*, pod red. J. A. Gierowskiego, Warszawa 1977. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); Z. Gajewski, *Spoleczny aspekt spożycia alkoholu w środowisku przemysłowym*, Warszawa 1977; F. Hawranek, *Polska i niemiecka socjaldemokracja na Górnym Śląsku w latach 1890—1914*, Opole 1977. (Rec. Zaranie Śląskie 42(1979), z. 2); *Huta „Ferrum”. Dzieje zakładu i zatogi 1874—1976*. Praca zbior. pod red. A. Molendy, Katowice 1977. (Rec. Zaranie Śląskie 42(1979), z. 3); K. Jasiński, *Rodowód Piastów Śl.*, Wrocław 1977; J. Kantyka, *Burzliwe lata. Z dziejów ruchu socjalistycznego na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach 1939—1948*, Warszawa—Kraków 1977. (Rec. Zaranie Śląskie 41(1978), z. 4); J. Kaźmierczyk, K. Macewicz, S. Wuszkán, *Studia i materiały do osadnictwa Opolszczyzny wczesnośredniowiecznej* Opole 1977. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); R. Kiernowski, *Życie codzienne na Śląsku*, Warszawa 1977; E. Kopeć, *Szkice z przeszłości Czechowic-Dziedzic*, Katowice 1977; B. Króll, *Opieka i samopomoc społeczna*, Warszawa 1977; E. J. Kuś, *„Szkółka Polska” we Wrocławiu w latach 1918—1939*, Wrocław 1977; Z. Landau, *Druza Rzeczypospolita*, Warszawa 1977; A. Loch, *Ku brzegom nadziei*, Warszawa 1977. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); B. Lűbosz, *Filomaci i entuzjaci*, Katowice 1977; M. Malinowski, *Dzieje Kłódzka w latach do 1970 r.*, Wrocław 1977; W. Moszczeńska, *Metodologii historii zarys krytyczny*, Warszawa 1977; M. Mroczo, *Związek Obrony Kresów Zachodnich 1921—1934. Powstanie i działalność*, Gdańsk 1977; *Mysłowice, Zarys rozwoju miasta*. Praca zbior. pod red. W. Długoborskiego, Katowice 1977; *Obchody 70 rocznicy śmierci Jana Dzierżona*, Opole 1977; *Oświęcim. Hitlerowski obóz zagłady*, Warszawa 1977; Z. Pawluczak, *Spółdzielczość w myśli programowej i działalności polskiego ruchu robotniczego w latach 1892—1939*, Toruń 1977; A. Piątkowska, *Wspomnienia oświęcimskie*, Kraków 1977; T. Pilch, *Szkoła i nauczyciel w procesie przemian środowiska wiejskiego*, Warszawa 1977; W. Piwowarski, *Religijność miejska*, Warszawa 1977; *Polska myśl filozoficzna i społeczna*, t. 1—2, Warszawa 1977; J. Powierski, *Dobra ostrowicko-gołubskiębiskupstwa włocławskiego na tle stosunków pol-*

sko-krzyżackich w latach 1235—1318, Gdańsk 1977; *Prace badawcze z zakresu socjologii*, Wrocław 1977; Z. Ratajczak, *Człowiek i praca. Psychologiczna analiza pracy*, Katowice 1977; W. Ryżewski, *Trzecie powstanie śląskie*, Warszawa 1977; K. Sajdok, *Polityka społeczna w zakładach pracy jako instrument realizacji założeń ustrojowych*, Warszawa 1977; K. Sarna, *Czeladź. Zarys rozwoju miasta*, Katowice 1977; F. Serafin, *Wieś śląska w latach międzywojennych: 1922—1939*, Katowice 1977; J. Skowronek, M. Tańty, T. Wasilewski, *Historia Słowian południowych i zachodnich*, Warszawa 1977; *Socjalistyczny wzór osobowy pracownika*, Warszawa 1977; *Sosnowiec. Zarys rozwoju miasta*. Praca zbior. pod red. H. Rechowicza, Warszawa—Kraków 1977. (Rec. Zaranie Śląskie 41(1978), z. 3); A. Stępniaak, *Położenie i walka klasowa załóg kopalń łańskich w latach 1922—1939*; M. Stolarczyk, *Tadeusz Wasilewski (1791—1850) i jego rola w życiu kulturalnym i społecznym Galicji*, Rzeszów 1977; *Studia i materiały z dziejów Polski Ludowej*, t. XI pod red. H. Rechowicza, Katowice 1977. (Rec. Zaranie Śląskie 41(1978), z. 4). T. XII jak wyżej, Katowice 1978; T. Szuldrzyński, *Wspomnienia wielkopolskie*, London 1977. (Rec. Sobótka 34 (1979), z. 1); Z. Tysza, *Rodziny robotnicze w Polsce: Różnice i podobieństwa*, Warszawa 1977; J. Wiatr, *Socjologia stosunków politycznych*, Warszawa 1977; D. Wójcik, *Środowisko rodzinne a poziom agresywności młodzieży przestępczej i nieprzestępczej*, Wrocław 1977; A. Wyczański, *Uwarstwienie społeczne w Polsce XVI wieku. Studia*, Wrocław 1977; *Wypisy do dziejów gmin podopolskich*, Opole 1977; T. Zielińska, *Magnateria polska epoki saskiej*, Wrocław 1977; *Źródła do historii ruchu robotniczego na Śląsku Opolskim*, t. 2: 1933—1939, wybór i oprac. J. Wendt, Opole 1977. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); B. Bisztal, *Socjologia miasta*, Warszawa 1978; W. Bobrowska, *Zarys dziejów wychowania przedszkolnego*, Warszawa 1978; Z. Broda, *Sprawy Volklisty na Górnym Śląsku*, Opole 1978; Cz. Bywalec, *Warunki pracy jako element życia ludności oraz A. Halamski, Niektóre społeczne uwarunkowania procesu humanizacji pracy*, Humanizacja Pracy, nr 4, pod red. W. Mrozka, Wrocław 1978; S. Czajka, *Przedsiębiorstwa wychowujące*, Warszawa 1978. (Rec. Zaranie Śląskie 41(1978), z. 4); A. Garlicki, *Przewrót majowy*, Warszawa 1978; *Huta „Jedność”*, pod red. A. Topola, Katowice 1978. (Rec. Zaranie Śląskie 42(1979), z. 2); M. Iwaniecki, *Polityka oświatowa w szkolnictwie niemieckim w Polsce w latach 1918—1939*, Warszawa 1978; T. Kocowski, *Potrzeby człowieka, koncepcja systemu*, Wrocław 1978. (Rec. Zaranie Śląskie 42(1979), z. 2); Cz. Kubasiak, *Związek Młodzieży Polskiej na Śląsku w latach 1948—1957*, Monografie Śląskie, red. J. Gierowski. 31(1978) red. W. Góra. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); T. Kukołowicz, *Rodzina w procesie uspołecznienia dziecka*, Lublin 1978; S. Lewandowska, *Źródła informacji polskiej pracy konspiracyjnej*, oraz M. Wiśniewska, *Konspiracyjna prasa Szarych Szeregów w latach 1940—1942*, Dzieje najnowsze. Kwartalnik poświęcony historii XX wieku 9(1978); J. Mucha, *Konflikt i społeczeństwo*, Warszawa 1978; J. Musioł, *Sądy polowe w III powstaniu śląskim*, Katowice 1978. (Rec. Zaranie Śląskie 42 (1979), z. 2); *Przegląd Socjologiczny*, red. J. Chałasiński, J. Lutyński, Wrocław 1978, tom monotematyczny poświęcony metodom badań kwestionariuszowych; J. Przewłocki, *Stosunek mocarstw zachodnioeuropejskich do problemów Górnego Śląska w latach 1918—1939*, Warszawa—Kraków 1978. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); *Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych* 23(1978) red. S. Gawęda. Tom zawiera dokumenty hitlerowskich władz okupacyjnych z lat 1939—1945 dotyczące szkolnictwa i oświaty. 24(1979) red. T. Gołaszewski. Tom zawiera m. in. artykuł M. Snieżyńskiego o problemie wychowania dzieci i młodzieży w nowych osiedlach mieszkaniowych; E. Sapir, *Kultura autentyczna i rzekoma*, Regiony 1978, nr 1; H. Smarzyński, *Wychowanie w rodzinie*, Wrocław 1978; *Studia*

prawnicze, z. 3/57, red. M. Rybicki, Wrocław 1978. W tomie m. in. artykuł M. Sośniewska, *Zasada równorzędności w zakresie zawierania, unieważniania małżeństwa w socjalistycznych systemach prawa międzynarodowego prywatnego, ze szczególnym uwzględnieniem prawa polskiego*; K. Więch, *Polska Partia Socjalistyczna 1918—1921*, Warszawa 1978. (Rec. Zaranie Śląskie 41 (1978), z. 2); B. Blachnicki, *Pracownicy przemysłu wobec egalitaryzmu*, Prace Komisji Socjologicznej, nr 42, Kraków 1979; *Bronisław Koraszewski 1864—1924*, Opole 1979 (6 przyczynków o redaktorze „Gazety Opolskiej”); J. Burchardt, *List Witelona do Ludwika we Lwówku Śląskim*, Studia Copernicana 19(1979); *Bytom, dzieje rozwoju miasta*, Warszawa 1979; *Dzieje najnowsze*. Kwartalnik poświęcony historii XX wieku 10(1979), z. 4 (red. Cz. Madejczyk); S. Lis, *Wczesne uwarunkowanie rozwoju psychicznego dzieci*, Warszawa 1979; Kwartalnik historii prasy polskiej 17(1979), z. 4 (red. J. Myśliński); *Nauka Polski* 27(1979), nr 1 (red. W. Nowacki); *Rekreacja w aglomeracji katowickiej*. Praca zbiorowa pod red. S. Żmudy, Katowice 1979; *Silesia Antiqua* 20(1979) (red. W. Sarnowska); *Studia Historyczne* 21(1979), z. 4 (red. J. Buszek); *Witelo, matematyk, fizyk, filozof*, Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, seria A, nr 206, red. J. Trzynadłowski, Wrocław 1979.

Kultura i sztuka

S. Grochowski, *Rytmy łacińskie dziwnie sztuczne i nabożeństwem swym a starodawnością dosyć wdzięczne*, Warszawa 1976; J. Molenda, *Szkolnictwo w rejencji katowickiej w latach okupacji hitlerowskiej. Przyczynki do polityki narodowościowej*, Katowice 1976; B. Dzieduszycka, *Ze studiów nad wczesnośrednio-wiecznymi technikami budownictwa obronnego. Umocnienia wczesnośrednio-wiecznego Kaszowa, województwo wrocławskie*, *Slavia Antiqua* 24(1977). (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); M. Hussakowska, M. Sobieraj, *Sztuka po roku 1945: krótki zarys ważniejszych faktów*, Wrocław-Kraków 1977; R. Kiersnowski, *Życie codzienne na Śląsku w wiekach średnich*, Warszawa 1977. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); O. Kolberg, *Przysłowia. Z rękopisów oprac. S. Świrko*, Warszawa 1977; *Na Śląskiej fali 1927—1977*, Katowice 1977. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); *Nowoczesny podręcznik szkolny i akademicki*, praca zbior. pod red. L. Lejki, Poznań 1977; J. Piąget, *Dokąd zmierza edukacja*, Warszawa 1977; M. Rożek, *Groby królewskie w Krakowie*, Kraków 1977; Z. Bednorz, *Dyszlem i parą. Z dziejów polskiej literatury podróżniczej na Śląsku*, Opole 1978. (Rec. Sobótka 34(1979), z. 1); *Brat Albert, Życie i dzieło*, Warszawa 1978; J. Czerniatowicz, Cz. Mazur, *Recepcja antyku chrześcijańskiego w Polsce*. Materiały bibliograficzne, t. I: XV—XVIII w., cz. I: Autorzy i teksty, Lublin 1978; *Mówi Radio Katowice*, Warszawa 1976, (Rec. Zaranie Śląskie 41(1978), z. 3); *Nauka Polska* 26(1978), nr 9, Czasopismo poświęcone rozwojowi nauki w Polsce. Red. W. Nowacki, m. in. Cz. Kupisiewicz, *Przemiany w szkolnictwie w krajach uprzemysłowionych*; W. Pisarek, *Prasa nasz chleb powszedni*, Wrocław 1978; B. Sordyłowa, *Gabriel Korbut. Życie i dzieło*, Wrocław 1978; M. Walczak, *Szkolnictwo wyższe i nauka polska w latach wojny i okupacji 1939—1945*, Wrocław 1978; M. J. Wojciechowski, *Ekslibris, godło bibliofila*, Wrocław 1978; *Z dziejów sztuki śląskiej*, Warszawa 1978; H. Stępień, *Malarstwo Maksymiliana Gierymskiego*, Wrocław 1979; *Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego*. Prace językoznawcze, nr 91, pod red. M. Szemczaka, Wrocław 1979.